

JUMALA JA IHMISKUNTA

Pekka Ervastian esitelmä 24/9 1922

Kun totuuden eli Jumalan etsijä tekee ensimmäisiä kokemusperäisiä henkisiä havaintoja silloin, kun näissä luennoissa olemme nähneet, hän ensinnäkin kokee ihmiskunnan orpouden. Tämä on hänelle valtava ja suuri kokemus ja elämä esiintyy hänelle silloin aivan erikoisessa valossa. Kun hän näkee, että ihmiset ovat kaikki keskenänsä veljiä, niin voisimme sanoa, elämä kuvastuu hänelle siinä muodossa, että hän on niin kuin tuommoinen keskiaikainen ritari. Hän lähtee ulos maailmaan. Hän istuu ratsunsa selässä ja kulkee kohti tuntemattomia kohtaloita. Mutta hänen elämänsä sisältönä ja hänen päämääränään on, että hän auttaisi kärsiviä, lohduttaisi itkeviä, että hän tukisi ja turvaisi orpoja ja leskiä. Hänellä on aivan samanlainen sisäinen tunnelma kuin juuri kuin tuommoisella keskiaikaisella ritarilla, joka lähti ulos maailmaan kaikkia heikkoja puolustaakseen, kaikkea vääryyttä torjuakseen, kaiken oikeuden puolesta taistellakseen.

Niin voisimme kuvailla sen ihmisen tunnelmaa, joka on tuon ensimmäisen suuren totuuden löytänyt. Ja kun hän sitten elettyään tätä elämää tekee seuraavan ihmeellisen havainnon, silloin hän huomaa, että on olemassa Jumala, merkillinen Isä, joka rakastaa, Jumala, joka on rakkautta kaiken olemassaolon pohjana, Jumala, joka tahtoo, että hän niin kuin kaikki muutkin elävät olennot olisivat onnelliset. Tämä on se seuraava ihmeellinen havainto eli kokemus, minkä hän tekee. Ja Jumala, jonka hän silloin näkee, se on elävä, se on kuin persoonallinen olento. Mutta kuitenkin hän ei uskalla ruveta sitä määrittelemään millään tavalla, sanomaan, että se on semmoinen tai semmoinen persoonallinen olento. Hän ei uskalla sitä tehdä kokemukseensa nojaten.

Nyt meidän kuitenkin ei pidä ajatella, että ihminen, joka tekee henkisiä kokemuksia, ihminen, joka itse saa nähdä hengen maailmaan, että hän silti luopuisi järjestään, että hän silti luopuisi järjen toiminnasta ja että hän siis ei enää ajattelisi filosofisesti, että hän siis ei enää spekuleraisi. Sitä meidän ei pidä ajatella. Päinvastoin, ihminen, joka tekee henkisiä kokemuksia, hän ajattelee yhä enemmän ja yhä kiinteämmin, hän tutkii yhä tarkemmin, hän tahtoo päästä järjessään yhä suurempaan selvyyteen kaikista kysymyksistä. Sentähden hän ei suinkaan heitä filosofoimista, järjen työtä, mietiskelyä ja ajattelua, vaan hän jatkaa sitä uudella voimalla. Sentähden hän ei myöskään tyydy ainoastaan sanomaan itselleen: niin ja niin olen minä kokenut, muuta en ajattele, vaan hän koettaa itselleenkin, omalle järjelleenkin selvittää omia kokemuksiaan, ajatella lisää ja enemmän. Hän koettaa filosofoida ja sentähden hän aivan alussa tehtyään nuo ensimmäiset kokemukset, joista on ollut näissä luennoissa puhe, asettaa itselleen kysymyksen Jumalan suhteesta ihmiskuntaan ja kuka se Jumala oikeastaan on, josta hän on päässyt tietoon. Hän asettaa tämän kysymyksen itselleen ja hän sanoo itselleen: ”onko se Jumala, jonka me tiedämme olevan, onko se itse ääretön elämä? Onko se se absoluuttinen elämä, josta kaikki filosofia puhuu, johon kaikki ajattelu perustuu? Onko se se ehdoton todellisuus kaiken takana? Onko tämä se Jumala? Ja jos niin on, mitenkä minä silloin voin käsittää, että ehdoton jumalallinen elämä olisi minussakin ilmennyt, minussa äärellisessä olennessa, minussa puhuisi, minulle puhuisi, että se olisi ilmennyt tässä maailmankaikkeudessa? Onko se se Jumala ja onko ajateltavissa, että niin on?”

Tämän kysymyksen totuuden etsijä asettaa itselleen. Hänhän käytännössä tietää, että Jumala on ja että Jumala puhuu hänen sisässään. Sentähden hänen ei käytännön kannalta tarvitse ehdottomasti vastata tähän kysymykseen, onko Jumala persoonallinen vai persoonaton. Mutta koska hän on ajatteleva olento, järkevä olento, joka ei suinkaan tahdo kieltää järkeään eikä pitää sitä huonompana ominaisuutena, kuin jotakin muuta itsessään, vaan asettaa järjenkin omaan arvoonsa, niin hänen yhä edelleen täytyy tehdä kysymyksiä, vaikkakin hänellä on käytännöllinen tyydytys elämässä. Ja kun hän kysyy noin: onko se Jumala, joka hänelle ilmenee ja hänessä ilmenee, itse ääretön elämä, niin silloin hänen järkensä heti huomauttaa hänelle: voiko ääretön elämä ollenkaan ilmetä? Jos ajatellaan ääretöntä, iankaikkista olemista, jumaluutta, ilman mitään muuta määritelmää

kuin se, että se on ehdoton, siis aivan ilman mitään rajoittavia ominaisuuksia, ilman minkäänlaisia rajoituksia, se on aivan ehdoton, se on iankaikkinen, se ääretön meidän parhaimman järkemme käsityksen mukaan — me emme osa siis sitä ollenkaan itsellemme kuvitella muuten kuin jollakin merkillisellä tavalla. Ei tietysti millään semmoisella realistisella tavalla, mutta jollakin merkillisellä, abstraktisella tavalla. Me voimme itsellemme sanoa: se ääretön, ehdoton olemassa oleminen, joka on iankaikkinen ja ilman rajoituksia, voiko tämä ääretön ilmetä? Sehän merkitsee vähän realistisemmin sanottuna: voiko se olla suhteessa mihinkään? Sillä ottakaamme realistisesti. Meillä on ihminen ja se ihminen sanoo itselleen: minä olen sisässäni suhteessa Jumalaan. Silloin ihmisen järki kysyy: onko se ”Jumala” itse ääretön ja ehdoton elämä?, jolloin tämä kysymys toiseen muotoon asetettuna on: voiko ääretön iankaikkinen, ehdoton elämä eli jumaluus suhtautua eräänlaiseen olentoon, ihmiseen?

Tästä meidän järkemme silloin saa tavallaan matemaattisen probleemin. Meidän ei tarvitse ajatella muuta kuin matematiikan kannalta, että on olemassa ääretön ja on olemassa jokin äärellinen. Ihmistähän voi sanoa silloin äärelliseksi. Häntä voi punnita. häntä voi mitata jne. Häntä voi vaikka nimittää joksikin luvuksi. Onko silloin olemassa mitään suhdetta tämän äärettömän ja tämän äärellisen luvun välillä? Mitä silloin meidän matemaattinen järkemme heti sanoo? Mahdotonta! Ei voi olla olemassa mitään suhdetta äärettömän ja äärellisen välillä, sentähden että suhdehan ilmaistaan jakoperusteella, se on samaa kuin jokin luku jaettaisiin toisella. Jos me äärettömän jaamme jollakin äärellisellä luvulla, niin siitä ei tule mitään. Siitä tulee ainoastaan ääretön. Siis se merkitsisi käytännöllisesti, että meillä ei voisi olla minkäänlaista suhdetta Jumalaan eli äärettömään, tai tuolla äärettömällä ei voi olla minkäänlaista suhdetta meihin, josta me voisimme millään tavalla puhua tai jota me voisimme vähimmälläkään tavalla määritellä. Sillä ääretön todellinen suhde olisi vain se ääretön, joka on muuttumaton, joka ei voi millään tavalla ilmetä.

Sentähden meidän järkemme heti sanoo, että matemaattisesti on aivan todistettavissa, että itse äärettömällä jumaluudella ei voi olla mitään suhdetta äärellisiin olentoihin, ja sentähden on mahdotonta, että meilläkään olisi mitään tietoa äärettömästä jumaluudesta.

Mutta, me sanomme silloin, jos ei meillä voi olla mitään tietoa äärettömästä jumaluudesta ja iankaikkisesta jumaluudesta, mistä meillä silloin on tietoa? Mikä jumaluus eli Jumala se sitten on ilmennyt? Meillähän on edessämme ilmennyt kosmos. Me olemme itse osia ilmenneestä Jumalasta — siis meille on ehdottomasti totta, että ilmennyt Jumala on olemassa. Ja silloin me kysymme: onko tämä ilmennyt jumalallinen elämä äärettömän, iankaikkisen ja ehdottoman ilmennystä, vai mitä se on? Silloin meidän täytyy sanoa, että järkemme ainakaan ei millään tavalla käsitä sitä, että se voisi olla äärettömän, ehdottoman, ilmenemättömän iankaikkisen ilmennystä. Siis olemassaolon täytyy olla jonkin muun ilmennystä. Siis Jumalan täytyy olla jotakin, joka voi ilmetä. Kuinka me silloin voimme pelastua tästä pälkähästä? Kuinka me silloin voimme ratkaista edes jollakin tavalla tämän ihmeellisen kysymyksen Jumalasta ja ilmenneestä olemassaolosta?

Onko meillä mitään, sanokaamme matemaattista, geometrista kuviota tai mitään matemaattista käsitettä, joka olisi erikoisen salaperäinen ja jollakin tavalla kuvaisi meille iankaikkisuutta ja äärettömyyttä? On kyllä, meidän täytyy sanoa. On olemassa semmoinen matemaattinen käsite. Semmoinen matemaattinen käsite, geometrinen kuvio on esimerkiksi ympyrä. Ympyrä tavallaan kuvaa meille äärettömyyttä, sentähden että jos me ajattelemme ympyrän kehää, niin se on loputon, se on ääretön viiva ja kuitenkin se on äärellinen. Me voimme kulkea pitkin sitä kehää iankaikkisuudessa ja meidän ei tarvitse koskaan tulla mihinkään päähän. Ja kuitenkin se on äärellinen. Tämä ympyrän kehä on myöskin jo suorastaan matemaattisesti, niin kuin tiedämme, niin kummallinen käsite, että me emme osaa sitä matemaattisesti ihan tarkalleen määritellä ja mitata. Mehän tiedämme, että siitä tulee jo joitakin merkillisiä kalkyylejä, kun me tahdomme sanoa matemaattisesti, kuinka iso on ympyrän kehä. Me emme saa siitä aivan eksaktista lukua, meidän täytyy tyytyä tuommoisiin likimääräisiin arvoihin. Me sanomme tietysti, että ympyrän kehä on π

kertaa halkaisija. Mutta mikä on Δ ? Tuolla kreikkalaisella kirjaimella on ilmoitettu arvo, joka ei ole aivan tarkasti määriteltävissä, joka ei ole ihan täsmällisesti mitattavissa. Se on 3,14159265 jne. Mutta se on luku, joka menee äärettömään.

Siis me emme osaa mitata ympyrän kehää. Tietysti kun meillä nyt on esimerkiksi maapallo ja sanomme siitä, että se on ympyrä ja pallo siis ympyräinen, niin me tietysti osaamme mitata sen kehän, mutta me saatamme huomata silloin sen yhden seikan, että maapallo ei ole mikään ehdoton pallo, mikään matemaattinen pallo. Se on aivan epäsäännöllinen pallo ja sentähden sitä voi mitata. Mutta aivan ehdoton pallo tai ympyrän kehä, semmoinen, joka on matemaattisesti tarkka, se ei ole mitattavissa. Siinä on jotakin salaperäistä, siinä on jotakin, joka muistuttaa äärettömyyttä, ehdotonta elämää. Siinä olemisen rajoituksessa siis, jonka symbolina on ympyrä, ympyrän kehä, on jotakin itse äärettömyyden ja ehdottomuuden salaperäisyyttä.

Kun me ajattelemme tällaisista ympyrästä ja pidämme kiinni juuri siitä, että se on salaperäinen kuva äärettömyydestä, iankaikkisuudesta, silloin me myöskin voimme sanoa, että jos Jumalaa voitaisiin verrata tuommoiseen ympyrään, silloin Jumala voisi ilmetä. Vaikka me emme osaisi tarkemmin määritellä Jumalaa, enemmän kuin osaamme mitata matemaattisesti ympyrän kehää, niin Jumala kuitenkin voisi ilmetä, niin kuin ympyröitäkin voi realisesti olla olemassa, niin kuin koko meidän olemassa olemme on tavallaan, voimme sanoa, jonkinlaisten ympyräin eli kehäviivain ilmennystä. Silloin Jumala siis voisi ilmetä, jos häntä voitaisiin verrata jonkinlaiseen ympyrään matemaattisesti.

Tämähän vie meidät itse asiassa teoriaan, joka on nykyaikana moniaalla tiedemiesten parissa herättänyt huomiota, nimittäin Einsteinin teoriaan, jota allekirjoittanut ei kyllä paljoa tunne, mutta joka kuitenkin — sen tiedän — väittää, että maailma ei ole ääretön, että tämä meidän ilmennyt maailmamme ei ole ääretön, vaan että se on äärellinen. Tämä on filosofisesti ja ainakin teosofisesti, okkultis-filosofisesti ehdoton totuus. Äärettömyys ei voi ilmetä. Se, mikä ilmenee, on jotakin äärellistä. Vaikka tämä meidän avaruutemme, josta esimerkiksi ranskalainen astronomi Flammarion niin runollisesti sanoo, että ”jos me matkustaisimme halki tämän avaruuden, niin emme koskaan tulisi mihinkään päähän, aina olisimme keskipisteessä”, — jolla hän on tietysti tahtonut ilmaista, että se on mahdottoman suuri, vaikka tämä meidän avaruutemme olisi kuinka suuri — ja että se on mahdottoman suuri, sen me astronomisesti, matemaattisesti osaamme todistaa, — ei se kuitenkaan voisi olla ääretön. Sen täytyy olla kuin pallo, kuin ympyrän kehä. Sen täytyy olla siinä merkityksessä ääretön, että me saamme kulkea pitkin tuota yhtä linjaa kuinka kauan tahansa, iankaikkisesti, eikä tule mitään loppua. Minkäänlaista muuta me emme osaa järjellämmeäkään käsittää, sillä itse ääretön ei ole voinut ilmetä, vaan se, mikä ilmenee, on semmoinen kuva äärettömyydestä, jota me voimme symbolisoida ympyrällä. Se on semmoinen aivan kuin peilikuva äärettömyydestä. Ihmeellinen mahdollisuus ilmenemiseen tuossa äärettömyydessä, jota me voimme kuvata ympyrän kehällä eli siis käytännöllisesti äärettömällä viivalla.

Sentähden kaikessa syvimmässä okkultisessa, teosofisessa, filosofiassa sanotaankin, että se, mikä ilmenee, se Jumala, joka ”luo maailman”, se Jumala, joka on ”olemassa”, joka etsii itseään omasta luomisestaan, se on Logos, se on Jumala, jota nimitetään Logokseksi, Logokseksi, josta sanotaan semmoisessakin symbolisessa kirjassa kuin Johanneksen evankeliumissa, että ”Sana oli Jumalan tykönä ja Jumala oli se Sana”. Siis Johanneksen evankeliumissa on tehty aivan filosofisesti pätevä eroitus Jumalan eli siis salaperäisen ehdottomuuden ja sitten Logoksen eli ilmenevän Jumalan, Sanan välillä, ja samalla on lisätty: ”Jumala oli se Sana”. Sillä lisäyksellä on tahdottu huomauttaa, että vaikka me olisimme kuinka selvänäköisiä, henkisesti kehittyneitä ja klärvoajantteja tahansa, niin me emme voi käsittää mitään muuta kuin sitä Logosta eli ilmennyttä Jumalaa, joka kuitenkin on silloin aivan sama, kuin itse ääretön Jumala, kuin itse se äärettömyys ja pohjattomuus ja olemattomuus, joka on kaiken takana, joka kaikki itseensä sulkee. Sitä me emme voi käsittää. Siitä me emme voi sanoa muuta kuin samalla tavalla kuin hindulainen vedantisti, hindulainen filosofi: ”neeti, neeti” — ”ei se ole niin, ei se ole näin.” Me emme osaa muuta kuin kieltää ehdottomalta kaikki äärelliset ominaisuudet. Mutta ilmennyt Jumala, Logos, se on se Jumala,

joka meille, meidän inhimillisille järjellemme ja kaikkein ilmenneiden olentojen järjelle kuvaa itse Jumalaa, jumaluuden salaisuutta, kuvaa sitä kuin peilissä — samalla tavalla matemaattisesti ja samalla realistisesti ympyrän kehä kuvaa aivan eksaktisesti äärettömyyttä ja iankaikkisuutta.

Mutta kun me kysymme: ”mikä on se Jumala, joka siis täytyy olla Logos eli ilmennyt Jumala, mikä on se Isä Jumala, joka puhuu ihmisen sisässä, jonka yhteyteen Jumalan etsijä hengessään voi päästä, silloin me saamme näistä mysteerioista ja näistä suhteista selvemmän ja yksinkertaisemman käsityksen — ehkä kuitenkin on vaikea sanoa yksinkertaisemmin, sillä kaikki asiathan ovat erinomaisen syvällisiä ja vaikeatajuisia. Me olemme tottuneet niin ajattelemaan, että totuus on äärettömästi yksinkertainen. Se on aivan totta. Totuus on aivan yksinkertainen. Mutta kuitenkin meidän täytyy paljon ponnistaa ja työskennellä, ennen kuin me pääsemme totuuden yksinkertaisuuteen, ennen kuin me pääsemme ymmärtämään ja tajuamaan totuutta, joka on niin yksinkertaista, sentähden, että se totuus, joka on niin yksinkertainen, se on niin syvällä, se on niin korkealla ja siitä syystä meidän ei tietysti pidä ajatella liian pintapuolisesti, että me voimme päästä johonkin selvään ja yksinkertaiseen käsitykseen Jumalasta, vaan meidän täytyy ymmärtää, että mysteerioita on aina paljon. Mutta joka tapauksessa me voimme päästä vähäisen läheisempään ja —kuinka sanoisin — elävämpään, konkreettisempaan, ei niin abstraktiseen käsitykseen Jumalasta, jos me lähdemme toisesta päästä, — jos emme lähde itse tuosta abstraktisesta äärettömyydestä, Jumalasta, — vaan lähdemme meistä itsestämme ja omista kokemuksistamme ihmisistä. Sillä vanhat tietäjät, kaikki ihmiset, jotka ovat päässeet sisäiseen, henkiseen tietoon, ovat lausuneet suurena sääntönä, joka ehdottomasti pitää paikkansa, että kaikkialla olemassaolossa vallitsee ns. analogian eli korrespondensien laki. Sentähden on olemassa tuollainen lyhyt sananparsi vanhasta Egyptistä: ”niin kuin ylhäällä, niin alhaalla”, ja vaikka se on sanottu noin, sisältää se myös toiselta puolen: ”niinkuin alhaalla, niin myös ylhäällä”. Toisin sanoen, se sisältää sen totuuden, että kun me tahdomme tutkia, mitenkä on ylhäällä, niin tutkikaamme, mitenkä on alhaalla. Meidän ei siis tarvitse aloittaa aivan siitä suuresta, ihmeellisestä elämästä, joka on meille salaisuus, ja jonka me voimme sanoa olevan meidän ulkopuolellamme joka paikassa, josta me olemme vain joku pieni, mitätön osa, vaan me voimme aloittaa juuri tästä pienestä, mitättömästä osasta. Me voimme aloittaa juuri omasta itsestämme ja siten tarkasti itseämme tutkimalla päästä käsittämään myöskin itse suurta elämää ja Jumalan salaisuutta. Sentähden on meille suuriarvoista, että teemme joitakin kokemuksia Jumalasta ja sitten kun olemme näitä kokemuksia tehneet, sitten ajattelemme. Hyvä on tietysti aina ajatella. Mutta meidän ajattelumme liikkuu ikään kuin ilmassa, avaruudessa, ilman mitään tukikohtaa, ennen kuin me olemme saaneet kokea jotakin. Mutta kun me olemme kokeneet Jumalaa, silloin meidän ajatuksellamme on tukikohta, silloin sillä on kuin koti rakennettu kalliolle, josta kodista se voi lentää ulos tarkastamaan maailmaa, mutta aina palata takaisin omaan kotiinsa ja taas tutkia sitä ja muistella, mikä on totuus, ja silloin sen totuuden valossa arvostella, mitä se muuten on osannut ajatella ja nähdä lentoretkellään.

Kun me ihmiset tutkimme itseämme aivan realistisesti, aivan jokapäiväisesti, niin silloinhan me olemme ilmenneitä olentoja. Mehän olemme tämmöisiä ruumiillisia olentoja. Ja sentähden, että tämä meidän ruumiillinen olemuksemme on meille niin läheinen ja niin havaittava, niin me tiedämme, että on paljon ihmisiä, jotka sanovat, että muuta todellisuutta ei olekaan. Ja kun he sitten huomaavat, että heissä on ajatuksia ja tunteita, ja himoja ja haluja, ja tahdon ilmauksia, kun he huomaavat sen, niin he selittävät, että nekin johtuvat tästä ruumiillisesta rakenteesta. Tehän tiedätte, että jotkut materialistit viime vuosisadalla yrittivät selittää, että ajatukset syntyvät vain aivoista jonkinlaisen kemiallisen prosessin kautta. Ja sehän on tietysti kaikkien ihmisten kokemus ja havainto, että meidän ajatuksemme, meidän ajatuskuvamme, meidän mielipiteemme, nehän me olemme enimmäkseen saaneet aistillisten havaintojen kautta. Me olemme joko nähneet jotakin tässä maailmassa tai me olemme korviemme kautta kuulleet jotakin tai sitten me olemme esimerkiksi jostakin kirjasta lukeneet jotakin ja näiden tällaisten kaikenlaisten aistillisten havaintojen nojalla me olemme muodostaneet itsellemme jonkinlaisia mielipiteitä, ajatuksia. Näillä ajatuskuvilla me ikäänkuin työskentelemme sitten sisässämme, tajunnassamme. Mutta, sanovat ne ihmiset, jotka ovat

materialismiin taipuvaisia, tämä kaikki on johtunut meidän ruumiillisesta organisationistamme. Jos ei meillä olisi näitä aisteja, jos ei meillä olisi tätä ruumiillista organisatiosia, niin emme me ajattelisi emmekä me mitään tuntisi. Silloin on tietysti olemassa paljon ilmiöitä, niin kuin tiedämme, joita materialistit eivät osaa selittää.

Me emme tietysti tässä nyt tahdo emmekä ehdi pysähtyä kaikenlaisiin yliaistillisiin ilmiöihin, vaan tahdon huomauttaa ainoastaan yhdestä seikasta, joka sopii tähän käsillä olevaan aineeseemme ja kysymykseemme ja joka samalla on erittäin vaikeasti ratkaistavissa materialistille. Kun materialisti sanoo: kaikki meidän ajatuskuvamme ja mielteemme ovat tulleet aistillisten havaintojen kautta, syntyneet sillä tavalla ja muodostaneet sitten meidän ns. sielumme eli sieluelämämme, niin me kysymme: ”no, mutta mistä johtuu, että huomaamme semmoisia ilmiöitä, että ihminen, joka on ollut oikea maailmanihminen, ja oikein semmoinen ihminen, joka on elänyt hyvin mukana maailmassa, nauttinut elämästä, ollut oikein suuri ”synnintekijä”, niin kuin hurskaat ihmiset sanovat, mistä johtuu, että tämmöinen syntinen ihminen yhtäkkiä herää, kääntyy ja muuttuu? Mistä johtuu, että tämmöinen syntinen ihminen yhtäkkiä saa jonkun käsityksen Jumalasta tai jostakin korkeammasta sisäisestä, henkisestä elämästä ja hylkää syntinsä, hylkää nautintonsa, hylkää itsekkään elämänsä, alkaa jotakin aivan uutta? Mistä tämä johtuu?”

Silloin, jos meidän materialistimme ovat hiemankaan filosofeja ja noin tieteellisesti ajattelevia, he huomauttavat: oh, ensinnäkin, eihän se nyt ole sanottu, että ihminen, joka tuolla tavalla kääntyy, pysyy siinä kääntymyksessään. Se voi olla jonkinlainen ulkonainen, äkkiä tullut, aistillisen havainnon tai kokemuksen kautta tullut sielun muutos, sielun tila. Hän on ollut jossakin ”herätyskokouksessa”, ottanut vastaan juuri aistimiensa välityksellä voimakkaan vaikutelman. Se on vaikuttanut hänen sielussaan, hänen tajunnassaan niin, että hän on, niin kuin sanotaan, herännyt ja kääntynyt. Mutta kuinka kauan se kestää, sanoo tämmöinen materialisti. No vaikka se ei kestäisikään niin kauan, niin mitenkä te selitätte? Silloin nämä materialistit tuumaavat ja miettivät ja sanovat: Niin, no, ei tietysti tuo ole niin äkkiä voinut tapahtua. Kyllä sitä oli jollakin tavalla valmistettu. Kyllä tuo ihminen oli ennemmin ja pitemmän aikaa tehnyt semmoisia aistillisiä havaintoja, jotka moittivat häntä tuosta hänen huonosta ja itsekkäästä elämästään ja jotka herättivät hänessä toisenlaisia ajatuksia. Tietysti hän oli jotakin semmoista jo kokenut pitemmän aikaa, niin vastaa tämmöinen materialisti.

Mutta me sanomme: Mutta nythän te olette juuri uskoneet ja selittäneet, että ihmisten kaikki ajatukset ja ajatuskuvat, joiden kanssa ihminen sielussaan toimii, tulevat hänen havaintojensa välityksellä ja että hän siis itse tajunnassaan toimii tietysti näiden ajatuskuvain kanssa. Nyt tuo ihminen, joka tuolla tavalla on herännyt, hän ei olekaan toiminut enää sellaisten ajatuskuvain kanssa.” Missä ne ajatuskuvat siis ovat hänellä vaikuttamassa? Materialisti tulee ensiksi hieman hämilleen. Mutta sitten hän tietysti muistaa, varsinkin jos hän on tämänpäiväisiä materialisteja, että nykypäivinä puhutaan paljon ”unitajunnasta”. Ihminen ottaa paljon vastaan sellaisia aistillisiä havaintoja, jotka eivät joudu hänen päivätajuntaansa, joista hän ei ole aivan itsetietoinen. Me kuljemme kadulla ja näemme paljon asioita. Me emme muista niitä, mutta kuvat niistä ovat meidän alitajunnassamme. Joka tapauksessa semmoisia aistimuksia on ihminen ottanut paljon vastaan ja ne vaikuttavat hänen sisässään. Jaha, me sanomme, vai ne vaikuttavat hänen sisässään; hän ei ole niistä tietoinen, mutta ne kuitenkin hänessä vaikuttavat. Missä ne vaikuttavat? Ne vaikuttavat, sanoo materialisti, alitajunnassa. Alitajunnassa? Minkälainen tajunta se on? Missä semmoinen tajunta on? Sinun materialistisen maailmankatsomuksesi mukaan kuinka siinä voi olla mitään alitajuntaa? No jaa, no jaa. Hän joutuu vähän hämilleen. Hän ei osaa sitä filosofisesti perustella, kun me huomautamme, että mistä semmoinen alitajunta yhtäkkiä on tullut ihmiseen. Missä se on? Missä se salassa toimii?

Mutta meidän ei tarvitse pysähtyä noihin tuommoisiin esimerkkeihin, jolloin asianomainen kääntynyt ihminen jonkun ajan perästä taas hylkää hyvän elämänsä, vaan pitäkäämme kiinni semmoisista ihmeellisistä ihmisistä, jolloin ihminen on kääntynyt ja sitten hänen kääntymyksensä ja sitä seuraava uudestisyntymisensä ja uusi elämänsä kestää läpi koko elämän.

Ottakaamme semmoinen historiallinen esimerkki kuin Fransiskus Assisilainen. Tuossa meillä on nuorukainen Italian kaupungissa Assisissa, joka on rikkaasta kodista, joka on kaunis, jolla on kaikki elämän mahdollisuudet edessään. Hän elää toveriensa kanssa maailman mukana mitä iloisinta elämää. Hän on kaikessa mukana, hän tekee paljon syntiä, hän tekee paljon ajattelemattomia tekoja. Hän on aina nautinnoissa, hän heittäytyy kaikkeen niin syvästi kuin vaan on mahdollista. Ja yht'äkkiä — ei sitten kun hän on tullut vanhaksi, vaan hänen ollessaan aivan nuori — hän saa ilmestyksen jostakin jumalallisesta ja hän huomaa, että se elämä, jota hän on elänyt, se on ollut harhaa. Hän ei ole ihmisenä kutsuttu semmoiseen, vaan hän on kutsuttu elämään jotakin aivan toista elämää. Silloin hän tekee tuommoisen lujan kääntymyksen, päätöksen. Hän astuu uudelle tielle, josta hän ei hetkeksikään enää horjahda. Hän alkaa uutta elämää, ihanteellista elämää, semmoista satumaista elämää, jota ainoastaan joskus tuhansien vuosien kuluessa jossakin eletään, semmoista ihmeellistä, satumaista rakkauselämää.

Me kysymme silloin materialistilta: kuinka sinä tämän selität? Mistä ruumiillisesta seikasta tämä riippuu? Oliko hänen ruumiinsa sitten aivan erikoinen ja jollakin eri tavalla varustettu kuin toisten ihmisten ruumiit? Sillä et suinkaan sinä mene sanomaan, että tämä on patologinen ilmiö, että tätä on sairaalloinen ilmiö, että hän oli poikkeus terveestä ihmiskunnasta, sairas, degeneroitu olento? Kuinka on mahdollista, että sinä uskallat semmoista sanoa? Et suinkaan sinä uskalla semmoista sanoa, että mitä ihmeellisin, ihanin, epätsekkäin, kaunein elämä, mitä maan päällä on eletty, että se olisi jotakin sairaalloista, jotakin patologista — et suinkaan sinä mene sellaista väittämään?

Silloin meidän materialistimme häpeää. Silloin hänen täytyy tunnustaa, että ei hän tahdo mennä niin pitkälle. Kyllä hänenkin täytyy tunnustaa, että onhan sellainen elämä kuin Fransiskus Assisilaisen paljon kauniimpaa kuin se elämä, mitä me yleensä vietämme. Jollakin tavalla tuollainen olento kuin Fransiskus Assisilainen on kehittynyt, hän on merkillisempi.

Ja kun meidän materialistimme näin paljon myöntää, silloin me sanomme hänelle: no, ymmärräthän sinä nyt, että me voimme ajatella, että ihmisessä on jotakin muuta kuin vain tämä näkyväinen ruumis ja ne ajatukset ja tunteet ja ne tahdonilmaukset, jotka aiheutuvat hänen aistillisista havainnoistaan? Voitko sinä ymmärtää, että me uskomme, että hänessä on jotakin muuta? Voitko sinä ymmärtää, että me tiedämme, että ihmisessä on jotakin muuta? Että ihmisessä on jotakin semmoista, joka voi sisästä päin inspiroida, joka sisästä päin voi vuotaa ihmiseen. Että ihmisessä on sisäinen elämä, että ihminen itse on henkinen olento, että hän itse on sielu. Ihminen on itse sielu. Ja joskus jotkut ihmiset maan päällä ovat huomanneet tämän, että ihminen on sielu. Eihän hän ole vain ruumiillinen olento, eivätkä hänen ajatuksena ja tunteensa riipu vain hänen ruumiistaan ja siitä aiheudu, vaan hänhän on sielu! Hän on tullut jostakin muualta, hän asuu tämän maan päällä, hän puettuna ruumiiseen. Mutta hän on itse toinen olento, hän on ajatteleva, tunteva, tahtova sielu, minuus.

Ja jos me pääsemme näitä asioita havainnollisesti, siis sanokaamme yliaistillisesti havaitsemaan, silloin me tulemme hyvin merkilliseen johtopäätökseen. Me tulemme hyvin ihmeelliseen havaintoon. Ihminen tässä näkyvässä maailmassa on tällainen ruumiillinen olento, rajoitettu olento. Hänessä on kyllä viivat kaikki käyriä, mutta eihän hän tässä ole mikään pallo. Hänhän on semmoinen olento, jota me pikemminkin voisimme mitata juuri jonkinmoisella kuutiomitalla. Hän on semmoinen kappale, olio, tässä näkyväisessä maailmassa. Tämä sama ihminen on toisessa maailmassa, katsottuna sisäisellä silmällä, pallo. Hän on sieluna pallo. Siis tämä ihminen on kuva, jokin symboli äärettömyydestä, itse äärettömästä jumaluudesta. Hän on siis, katsottuna sisäisellä silmällä, ilmennyt Jumala, koska hän on ympyrä, jonka kehä ei ole mitattavissa.

Ihmisessä on siis tältä tasolta katsoen tuommoinen sisäinen, ilmenemätön maailma, olemus jotakin jumalallista, joka osaa inspiroida, osaa vaikuttaa tähän ilmenneeseen.

Ja nyt, ohimennen puhuen, jos te olette tutkineet esimerkiksi Salaista oppia ja yleensä okkultista filosofiaa, niin te tiedätte, että puhutaan, samoin kuin matematiikassakin puhutan

”sirkkelin kvadratuurista” eli ympyrän neliöimisestä. Ja sanotaan okkultisessa filosofiassa — ja jokainen kabbalisti tietää tämän, kuinka sanoisin, käytännöllisesti, että jos ihminen tahtoo ymmärtää, päästä käsitykseen ja tietoon siitä, millä tavalla Jumala ilmenee, täytyy hänen osata ratkaista sirkkelin kvadratuuri. Hänen täytyy osata neliöidä ympyrä.

Mitä tämä merkitsee? Tämä merkitsee matemaattisesti ja meidän tavallisessa geometriassa tietysti, että pitää piirtää neliö, jonka pinta-ala on yhtä suuri kuin ympyrän pinta-ala. Taikka sitten, jos me siirrymme stereometriaan, niin meidän pitää osata luoda kuutio, jonka tilavuus on yhtä suuri kuin jokin määrätty pallo. Me tiedämme nyt matematiikasta, että me emme osaa aivan ehdottoman tarkasti piirtää neliötä, jonka pinta-ala on yhtä suuri kuin jonkun ympyrän pinta-ala, siitä yksinkertaisesta syystä, että ympyrän pinta-alaa emme osaa matemaattisen tarkasti laskea. Me emme osaa laskea ympyrän kehää matemaattisen tarkasti. Tarkoitin silloin tietysti: realisesti. Tietysti me voimme algebrallisilla tavoilla laskea teoreettisesti. Mehän tiedämme, että ympyrän kehä on $2\pi r$ ja mehän tiedämme, että ympyrän pinta-ala on πr^2 . Mutta käytännössä me emme osaa aivan tarkasti sitä suorittaa. Sentähden se on suuri mysteerio tuo sirkkelin kvadratuuri, tuo voidaanko piirtää neliö, jonka pinta-ala on aivan yhtä suuri kuin joku määrätty ympyrä.

Nyt kuitenkin sanotaan okkultisesti: jos sinä tahdot ymmärtää, millä tavalla Jumala suhtautuu ilmenneeseen elämään, millä tavalla Logos suhtautuu ilmenneeseen elämään, omaan maailmaansa, täytyy sinun ymmärtää sirkkelin kvadratuuri ja pallon kuutiollisuus. Elämä on sen osaksi tehnyt, Jumala on sen tehnyt, olemassaolo on sen tehnyt, luonto on sen tehnyt — mitenkä tahdomme sanoa. Sillä mehän olemme sieluna ja sisäisesti katsoen, kuten sanottu, palloja tai pinnallisesti, geometrisesti katsoen, niin kuin ympyröitä, mutta tässä fyysillisesti, näkyväisesti ilmenneessä elämässä me olemme kuutioita. Tehän tiedätte, että kun me mittaamme tilavuutta, niin meillä on mittayksikkönä kuutio. Mehän sanomme, että tämä huone on niin ja niin monta kuutiometriä. Meillä on siis mittayksikkönä kuutio, sillä muuta mittayksikköä me emme voi käsittää, emmekä luoda. Sentähden me ihmiset, jos me mittaamme itseämme, niin me sanomme, että niin ja niin monta kuutiometriä ja kuutiosenttiä sinä olet jne.

Mutta ei siinä kyllin, vaan me olemme kuutioita vielä toisessakin, sangen ihmeellisessä merkityksessä. Jos meillä on kuutio, te tiedätte tämän, sanokaamme, että me olemme tehneet paperikuution ja sitten avaamme tämän kuution, niin silloin tiedämme, että muodostuu risti, muodostuu semmoinen kuvio, jossa on yksi neliö näin, sitten on kolme neliötä tällä tavalla ja sitten on kaksi neliötä näin. (Puhuja osoittaa käsillään.) Siis aivan kuin kristillinen risti muodostuu siitä kuutiosta, kun se avataan. Se kuutio on ihminen, silloin kun ihminen levittää kätensä, niin hän on risti.

Ihminen on risti eli kuutio tässä näkyväisessä maailmassa ja sieluna hän on ympyrä eli pallo

Nyt me saimme silloin tässä jo kaikista ensimmäisen analogian. Samalla tavalla kuin ihmisestä pallona, sieluna on näkyväisesti ilmennyt kuutio ristin muodossa, samalla tavalla me silloin myös ex analogia ymmärrämme, että maailma on ympyrämäisen eli pallomaisen Logoksen ilmennystä kuution muodossa, kuutiona.

Mutta nyt me tietysti silloin kysymme: onko tämä ympyrä, mikä me olemme sieluna, tai pallo, mikä me olemme sieluna, onko se Jumala, josta me pääsemme tietoon? Tunnemmeko siis ainoastaan oman itsemme, kun me tunnemme Jumalan meissä? Pääsemmekö silloin tietoon vain tuosta meidän omasta ympyrästämme eli omasta pallostamme? Ja kun me teemme tämän kysymyksen, silloin me joudumme laajemmille aloille, avarammille vesille, uusille teille taas. Silloin me astumme askeleen lähemmäksi Jumalan mysteeriota, sillä me vastaamme tähän heti, meidän henkinen kokemuksemme vastaa meille heti: Jumala, Logos, josta me pääsemme tietoisuuteen, se Jumala ei ole vain meidän sielumme. Se ei ole me itse sieluna vain, vaan Jumala on suurempi salaisuus. — Tästä tahdomme siis jatkaa ensi kerralla.